

Examenul național de bacalaureat 2025

Proba E. c)

Istorie

Varianta 3

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Domnii Moldovei și Țării Românești au beneficiat de efectele financiare ale avântului comerțului de tranzit prin spațiul românesc, ca și al exportului de sare și pește. Ca urmare, în secolele XIV-XV cea mai mare parte a veniturilor bănești ale domniei provenea [...] din taxe [...]. Fiscalitatea redusă a făcut ca autoritatea domnilor să nu fie resimțită ca prea apăsătoare [...].

Impactul otoman a provocat considerabile prefaceri ale organizării politice a Țărilor Române. Modificarea raportului de forțe în favoarea Imperiului Otoman în al doilea sfert al secolului al XVI-lea a adus domnia la discreția Imperiului Otoman, ceea ce s-a tradus prin tot mai frecventa înlocuire a domnilor și numirea lor direct de la Istanbul, mai întâi în Țara Românească și apoi și în Moldova. Mai gravă decât destabilizarea instituției domniei a fost sporirea extraordinară a obligațiilor financiare față de Imperiul Otoman [...]. Creșterea fiscalității a slăbit atât țărănimea liberă cât și categoriile intermediare cu funcții militare și administrative, astfel încât era subminat întregul mod tradițional de funcționare a statului.”

(B. Murgescu, *Istorie românească-istorie universală 600-1800*)

B. „Pentru a lua tronul Țării Românești, în 1593, Mihai [Viteazul] i-a jurat credință sultanului și a plătit la Istanbul mari sume de bani. Odată ajuns domn, acesta și-a consolidat puterea în plan intern și s-a pregătit de revoltă antiotomană. El și-a adus țara într-o alianță contra turcilor, numită «Liga Sfântă», pornită de Habsburgi și de papă. [...] Din această grupare mai făceau parte Spania, Veneția, unele ducate italiene, Moldova și Transilvania. [...] Ajutat de transilvăneni și în înțelegere cu domnul Moldovei, Mihai [Viteazul] a pornit la București, în 1594, revolta antiotomană. Cu o armată proprie de mercenari (militari plătiți) și cu sprijin de la aliații europeni, domnul Țării Românești a obținut strălucite victorii contra turcilor și tătarilor, deopotrivă la nord și la sud de Dunăre [...]. În scurt timp, turcii au cerut pace și l-au recunoscut, de nevoie, pe Mihai [Viteazul] domn. Dar liniștea era de scurtă durată, atât timp cât Polonia și Transilvania erau înclinate spre înțelegeri cu Imperiul Otoman, îndreptate împotriva domnului român. [...] Pentru întărirea poziției țării sale, Mihai Viteazul a încheiat un tratat cu Imperiul Habsburgic (1598), care echilibra într-un fel situația.”

(I. A. Pop, *Prezentul din trecut: istoria pe care nu o înveți la școală: Românii din Antichitate până în zorii Epocii Moderne*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți instituția politică centrală din Țările Române, precizată în sursa A. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa B, o informație referitoare la Liga Sfântă. **2 puncte**
3. Menționați două spații istorice, precizate atât în sursa A, cât și în sursa B. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că revolta antiotomană este declanșată la București. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa A, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați alte două acțiuni militare la care participă românii în secolele al XV-lea – al XVI-lea, în afara celor la care se referă sursa B. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între două autonomii locale atestate în spațiul românesc sud-carpatic, în secolul al XIII-lea. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Regele Mihai I, [...] sub presiune sovietică, la 6 martie 1945, a fost nevoit să accepte formarea unui guvern dominat de comuniști, condus de dr. Petru Groza [...]. După decembrie 1945, [...] supuși unor presiuni din partea occidentalilor, sovieticii au acceptat principiul unei largiri a executivului român, destinat să pregătească alegerile din 1946. Pe tot parcursul campaniei electorale, până în noiembrie 1946, comuniștii au utilizat toate mijloacele de intimidare. În urma alegerilor de la sfârșitul lui 1946 [...] partidele democratice (în special Partidul Național Țărănesc) au obținut o mare victorie electorală [...]. Comuniștii au falsificat însă rezultatul alegerilor, fapt care a stârnit protestele partidelor democratice. [...]

Guvernul de la București a acordat o mare atenție pregătirii conferinței de pace care urma să aibă loc. Delegația română, condusă de Gheorghe Tătărescu, a ajuns la Paris în 29 iulie 1946 și, în discuțiile purtate, a susținut necesitatea recunoașterii cobeligeranței* României și a anulării prevederilor Arbitrajului de la Viena din august 1940. De asemenea, au fost abordate probleme economice și politice. În urma Tratatului semnat la 10 februarie 1947, României i-a fost recunoscut dreptul asupra întregului teritoriu transilvan. Ea pierdea însă Basarabia și nordul Bucovinei în favoarea Uniunii Sovietice, era obligată să plătească importante despăgubiri de război (în special rușilor) și să accepte prezența trupelor sovietice pe teritoriul ei pe termen de 90 de zile, sub pretextul menținerii liniilor de comunicație cu efectivele Armatei Roșii aflate în centrul Europei. În realitate, trupele sovietice au rămas pe teritoriul României până în 1958. [...]

După eliminarea fizică a celor mai importanți opozanți politici, un singur om mai rămăsese în calea preluării totale a controlului de către comuniști: regele Mihai. [...] La 30 decembrie 1947, Petru Groza și Gheorghe Gheorghiu-Dej i-au prezentat suveranului, sub formă ultimativă, o cerere de abdicare imediată, pentru el și descendenții săi. Supus presiunii și neavând niciun sprijin, regele Mihai I a abdicat. În aceeași seară, România a fost proclamată republică.”

(I. A. Pop, I. Bolovan, *Marea istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova*)

*cobeligeranță – situație a unui stat care participă la război alături de un aliat contra unui inamic comun

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți conducătorul guvernului României precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați regele României și o acțiune desfășurată de acesta, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la alegerile din 1946. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la Tratatul din 1947, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia în România se utilizează practici politice totalitare în perioada 1949-1965. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre constituirea și evoluția statului român în secolul al XIX-lea, având în vedere:

- precizarea unui proiect politic referitor la statul român modern elaborat în spațiul românesc, în perioada 1821-1848 și menționarea a două aspecte cu privire la acesta;
- prezentarea unei acțiuni desfășurate de români în perioada 1857-1864;
- menționarea a două aspecte referitoare la Constituția din 1866;
- formularea unui punct de vedere referitor la politica externă desfășurată de România în perioada 1877-1890 și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.

Examenul național de bacalaureat 2025

Proba E. c)

Istorie

Varianta 3

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: domnia **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: *El și-a adus țara într-o alianță contra turcilor, numită «Liga Sfântă»*; din Liga Sfântă făcea parte și Transilvania etc. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
3. **câte 3 puncte** pentru oricare două dintre răspunsurile: Moldova, Țara Românească, Imperiul Otoman, Istanbul **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).** (3px2=6p)
4. **3 puncte** pentru scrierea literei **B**
5. **7 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilite între două informații selectate din sursa A, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (cauză, respectiv efect).
Exemple: cauză: *domnii Moldovei și Țării Românești au beneficiat de efectele financiare ale avântului comerțului de tranzit prin spațiul românesc, ca și al exportului de sare și pește* și efect: *Ca urmare, în secolele XIV-XV cea mai mare parte a veniturilor bănești ale domniei provenea [...] din taxe SAU cauză: Creșterea fiscalității a slăbit atât țăranimea liberă cât și categoriile intermediare cu funcții militare și administrative* și efect: *astfel încât era subminat întregul mod tradițional de funcționare a statului etc.*
6. **câte 1 punct** pentru menționarea oricăror alte două acțiuni militare la care participă românii în secolele al XV-lea – al XVI-lea, în afara celor la care se referă sursa **B** (1px2=2p)
Exemple: *cruciada de la Varna, lupta de la Vaslui, lupta de la Codrîi Cosminului etc.*
câte 2 puncte pentru prezentarea fiecărei acțiuni militare menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la acțiunea militară (2px2=4p)
7. **4 puncte** pentru menționarea oricărei asemănări între două autonomii locale atestate în spațiul românesc sud-carpatic, în secolul al XIII-lea **Exemple:** *au conducători cu atribuții militar-administrative, au contribuit la întemeierea Țării Românești etc.* **Se punctează exclusiv menționarea asemănării** (nu se iau în considerare alte informații). **Punctajul se acordă pentru orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**

SUBIECTUL al II – lea

(30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: Petru Groza **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru răspunsul: al XX-lea **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
3. **3 puncte** pentru răspunsul: Mihai I/Mihai
3 puncte pentru menționarea oricărei acțiuni desfășurate de acesta, la care se referă sursa dată
Exemple: *Regele Mihai I, [...] sub presiune sovietică, la 6 martie 1945, a fost nevoit să accepte formarea unui guvern dominat de comuniști, abdică la 30 decembrie 1947 etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
4. **câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două informații referitoare la alegerile din 1946 (3px2=6p)
Exemple: *sovieticii au acceptat principiul unei lărgiri a executivului român, destinat să pregătească alegerile din 1946; În urma alegerilor de la sfârșitul lui 1946 [...] partidele*

democratice (în special Partidul Național Țărănesc) au obținut o mare victorie electorală; comuniștii au falsificat rezultatul alegerilor etc. Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).

5. **4 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la Tratatul din 1947

câte 3 puncte pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat **(3px2=6p)**

Exemple: Tratatul din 1947 conține prevederi referitoare la situația teritorială a României. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *În urma tratatului semnat la 10 februarie 1947, României i-a fost recunoscut dreptul asupra întregului teritoriu transilvan și Ea pierdea însă Basarabia și nordul Bucovinei în favoarea Uniunii Sovietice SAU Tratatul din 1947 era favorabil Uniunii Sovietice. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: Ea pierdea însă Basarabia și nordul Bucovinei în favoarea Uniunii Sovietice și era obligată să plătească importante despăgubiri de război (în special rușilor). etc. Punctajul total (10 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului format din punctul de vedere și din cele două informații/o informație selectate/selectată din sursă. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația.*

6. **4 puncte** pentru argumentarea afirmației date - prezentarea oricărui fapt istoric relevant (**de exemplu:** Constituția din 1952/1965, represiunea politică **etc.**) prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

SUBIECTUL al III – Iea

(30 de puncte)

Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru precizarea oricărui proiect politic referitor la statul român modern elaborat în spațiul românesc, în perioada 1821-1848 (**de exemplu:** Constituția Cărvunariilor, Proclamația de la Islaz **etc.**)

câte 3 puncte pentru menționarea oricăror două aspecte cu privire la acesta (**de exemplu:** susține principiul separării puterilor în stat, solicită reformarea administrației, prevede egalitate în fața legii **etc.**; este elaborată în contextul Revoluției din 1848-1849, solicită înapoierea țăranilor cu despăgubire, are rol de constituție **etc.**) **(3px2=6p)**

- **2 puncte** pentru menționarea oricărei acțiuni desfășurate de români în perioada 1857-1864 (**de exemplu:** Rezoluțiile din Adunările Ad-hoc/Rezoluția din Adunarea Ad-hoc a Țării Românești/Moldovei, dubla alegere a lui Al. I. Cuza/alegerea lui Al. I. Cuza ca domn al Moldovei/Țării Românești, Legea instrucțiunii publice **etc.**)

3 puncte pentru prezentarea acțiunii menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la această acțiune și se utilizează relația cauză-efect

1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la acțiunea menționată

- **câte 3 puncte** pentru menționarea oricăror două aspecte referitoare la Constituția din 1866 (**de exemplu:** statul se numește România, reflectă principiul separării puterilor, forma de guvernământ este monarhia constituțională **etc.**) **(3px2=6p)**

- **1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la politica externă desfășurată de România în perioada 1877-1890 (**de exemplu:** Politica externă desfășurată de România în perioada 1877-1890 a fost influențată de „criza orientală”, Politica externă desfășurată de România în perioada 1877-1890 se caracterizează prin colaborarea cu mari puteri europene. **etc.**)

4 puncte pentru sustinerea punctului de vedere formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 6 puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru **utilizarea limbajului istoric** adecvat
1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat
- **1 punct** pentru **structurarea eseului** (introducere - cuprins - concluzie)
- **2 puncte** pentru **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice
1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice
- **1 punct** pentru **respectarea limitei de spațiu**